

EDINOST

Glasiló Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv občinu je mož.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsa leto je 6 glid., za polu leta 3 glid., za četrt leta 1 glid. 50 kr. — Posamezne št. ilke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Terreste, «Nava tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uradništvu «via Terreste» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Po volitvah.

IV.

(Konec.)

Iz tega pregleda je razvidno, da ima desnica sama na sebi 188 glasov, ali 11 več, nego je potrebno za absolutno večino; ima torej ministerstvo zdaj boljše in bolj zdatno zaslombo na desnici, nego jo je imelo doslej, ker pridobila je desnica nekoliko glasov pri zadnjih volitvah in ne bode jej treba paktirati z Coroninijevci in divjaki, ako bode hotela prodreti s kakim predlogom, in ni se treba bati, da po slučajnej nenavzočnosti kacega poslanca pride večina v manjšino, kakor se je to nekaterokrat zgodilo v bivšem parlamentu.

Kar se tiče Slovanov, pridobili so oni, kakor smo uže omenili, nekoliko glasov; Slovani imajo zdaj v parlamentu do 163 poslancev; pa ako pomislimo, da to število ne stoji v pravem, proporcionalnem razmerju se slovanskim prebivalstvom v Avstriji, moremo sklepati, da bomo mi Slovani morali prebiti še mnogo hudih bojev, predno dosežemo vse svoje pravice.

Ali zopet nas to ne sme strašiti, ali vzbujati v nas pesimizem; po potu kompromisov se daje vendar nekoliko doseči in naša moč se vedno bolj utrdi, ako se nam vsaj ne zavira, da z lastnimi močmi razvijamo svojo narodnost. Kolikor bolj pa se ona razvija, toliko gotovejše dosežemo sčasoma tudi one spremembe ustave, katere nam jamčijo primerno število poslancev v državnem zboru, katero število bi moralo biti toliko, da bi nam bila za vse čase zagotovljena absolutna večina v avstrijskem parlamentu.

Pridobitve Slovanov in sploh federalistov pri zadnjih volitvah niso bile take, kakoršnih smo pričakovali; ako pa na tej strani nismo toliko pridobili, tolažiti nas more pri vsem tem izid zadnjih volitev gledé na poraz Velikonemcev; kajti, akoprem smo bili gotovi, da mej to stranko nastane velik razpor, vendar pa se nismo nadejali, da zadnja volitev vseka tako globoke rane v nekdanjo tako mogočno stranko.

Velikonemška stranka, katere vodja je Herbst, zgubila je pri zadnjih volitvah nič manj, nego 26 glasov, in sicer so jej odvzeli 12 glasov Slovani, 6 glasov Coroninijevci, 2 glasa divji in 6 glasov demokratije in antisemitije. Demokratije ne bodo, akoprem Nemci, skoro nikoli glasovali z Velikonemci, ker so proglasili po svojih listih, da so za enakopravnost, torej bode tudi ta trojica večkrat pomnoževala vrste desnice; prav tako bodo antisemitije večkrat glasovali proti levici in Coroninijevci bodo tudi več, nego so bili bili v poprejšnji dobi, na razpolaganje vladi.

Ali še mej ostalimi Velikonemci je velik razpor; kajti Plener, Knotz, Pickert in še mnogi drugi nočejo več plesati, kakor godejo Herbst, Chlumetsky in drugi bolj zmerni elementi; oni hočejo ustanoviti posebno, popolnoma odločno nemško stranko (nemški klub), katera ne daje se seboj govoriti drugače, nego na podlagi pangermanizma, kar izključuje to stranko iz vsake vladnomožne kombinacije in slabi staro centralistično stranko na tak način, da je nje vladomožnost najbrže za vselej podkopana.

Taaffejevej vladi se je torej posrečilo, da je svoje nasprotnike tako oslabila, da jej ne morejo več škodo-

vati; ali ustvarila si je tudi tako večino, da si jej ni treba bati, da bi se morala preveč udajati nje zahtevam in željam, posebno takim ne, katere se ne strinjajo z vladno oportuniteto. Na zadnje treba reči, da je pri zadnjih volitvah Taaffejeva vlada največ pridobila in si svoje sedeže tako utrdila, da si jej ni bati, da bi jih kaka nevihta pretresla.

Slovani morajo to situacijo dobro oceniti in gledati v prvi vrsti, da solidarnost mej seboj zmerom bolj utrjevajo ter ugodnih trenutkov ne zamujajo. S pravo taktiko se vendar kaj doseže — ne sicer državnopravnih sprememb — ali vsaj večo enakopravnost v šoli in uradih, na katero posebno mi Slovenci čakamo in težko čakamo.

Pridejo gotovo momenti, ko se bode lahko govorilo z ministri; na naših poslancih bo, da take momente pospošujejo in potem tudi dobro izkoristijo. Sedanje ministerstvo v omer povdarja enakopravnost; vsak dan čitamo o tej blaženi enakopravnosti; pri vsem tem pa smo še daleč od dejanske enakopravnosti. Dejansko enakopravnost imajo torej dolžnost tirjati naši poslanci in vlada se bode morala ozirati na njih terjatve, ako hoče zvesta ostati svojemu programu.

Prihodnjih 6 let morajo torej naši poslanci podvojiti svojo delalnost in eneržijo, da to dosežemo, kar nismo mogli doseči prošlih 6 let Taaffejeve dobe.

Cikorija je padla!

«Zmaga je naša!» odmevalo je minole dni po okolici. Od najmlajšega dečka do sivolasega starčka se je slavila «slavna slava Slavu slavnemu». Da, slavila se je

slava slavljencu Nabergoju. A glasovitemu društvu «cikorija» (vulgo Concordia) pelo se «miserere». Na čast č. g. Nabergoja so se skladale minole dni pesmice v slovenskem in italijanskem jeziku. In res je tudi slišati, kako ljudstvo imenovane pesmice poje. Kakor se pa poje na čast g. Nabergoja i društvu «Edinosti» spodobilo bi se, da bi se i padlej cikoriji i njenemu kandidatu-predsedniku kaj zapelo.

Minole dni se niso sicer pesmice skladale v ta namen. A imamo pesmico, katera je bila v «Edinosti» uže pred šestimi leti natisnena. Uže pred volitvami sem omenil v «Edinosti» v ednem članku «Prihodnji volilni boj v okolici», da bomo ono pesmico gotovo po volitvah peli. In res! peli smo jo. A celó z večim navdušenjem nego smo si pred volitvami mislili. A radi tega predstavljamo jo še enkrat našim «cikorjašem» v izgled. Eto vam:

«Mauronerjev Poldek,
Kak si poteptan,
Imaš mnogo tovarišev
Pa nisi izbran».

«Cikorja je padla,
Mauroner tud' ž njo.
Popill so kavo
Le samo z vodo.»

Cikorija je umrla. A kakor se sliši, da grešniki po smrti nazaj hodijo, enako je začela i rajaca «cikorija» hoditi nazaj. Poskušale bodo cikorjaške prodane duše prazno slamo nadalje mlaititi. In zakaj to? — Odgovor je lahek. — Zato, ker so pred dvermi volitve v Tržaški mestni svet. A kakor je cikorija izpodletela pri volitvi v državni zbor, tako izpodletí jej i pri volitvi v Tržaški mestni svet.

Z največjo nado upamo, da zmaga vseh šest poslancev (v okolici) društva «Edinosti». Huda borba utegne biti le v I. volilnem okraju. A tudi v V. okraju bode poskušal neki gospod svojo prazno slavo slaviti. Upamo pa, da mu gotovo izpodletí. Priporočati je le okrajnim volilnim odborom, naj ostanejo še nadalje all'erta. — Pri minolej volitvi v državni zbor so ti odbori svojo nalogo častno izvršili. A čaka jih še mnogo delovanja pri

PODLISTEK.

Narodne pripovedke.

Iz Spodnje Štirské.

XV.

Svoje dni je bila neka žena, katera je razen svojega moža še skrivaj ljubila nekega gospoda žlahtnega stanu. Želela si je, da bi nje prvi mož skoraj umrl, da bi se potem lahko ljubljenu popolnoma vrgla v naročje. Pa ker mož le ni hotel umreti, zato je hodila vsak večer molit k nekeji kapeli in prosit, da bi njeni mož umrl, ali pa vsaj oslepel, in da bi potem ona lažje žlahtnega gospoda dobila. Nje mož pa se hoče prepričati, zakaj njegova žena vsak večer hišo zapušta. — Gre tedaj natihoma za njo neki večer, ko je odšla, in vidi, da se je pri bližnji kapeli ustavila ter začela tako le prosit: Bog, daj; da bi moj mož umrl, ali vsaj oslepel, — da bi potem jaz lahko gospoda dobila. To sliši nje mož, ki je pri kapeli bil skrit za nekim lipovim drevesom, katero je svoje široke veje razprostiralo na vse strani, ter bilo zavetje o hudi uri drobnim tičicam, kakor tudi popotniku. Ko mož to prošnjo sliši, spadi svoj glas ter reče, da se je slišalo kakor bi glas iz kapele dohajal: «Masne žgance mu kuhaj». — Ko ona to sliši, gre vesela domu ter hvall Boga, da jej je dober svet dal. Ko domov pride in najde uže moža pri peči sedečega, stopi k njemu in mu reče: Ljubi

moj mož! Kaj naj skuham nicoj? — Mož odgovori: Skuhaj nama mastnih žgancev. Ona gre prav vesela kurit in skuha prav mastnih žgancev, ter jih prinese na mizo. Ko pa povečerjata reče mož ženi: Tako se mi nekaj temni pred očmi. — Žena vesela si misli: dobro bo —. Drugi dan zopet skuha za kosilo še bolj mastne žgance; ko pa pokosita, pravi mož ženi: Sedaj pač čisto malo vidim; kaj bo če oslepiš? Kdo bo nadzoroval najino delo i kdo skrbel za te, ljuba žena? — Žena odgovori: Ej! to se ti menda le tako zdi. Zopet skuha za južino še mastnejih žgancev, katerih bil je mož prav vesel, ker jih je zelo rad jedel. Po južini reče mož ženi: Sedaj pač skoraj nič ne vidim, taka tema se mi dela pred očmi. Zopet za večerjo skuha žena žgancev, in ko pojedata, zakliče mož žalostnim glasom: Sedaj pa čisto nič več ne vidim, da si tudi je dobro videl.

Zdaj je prosil ženo, naj ga za roko k peči odvede, da se ne pobije in da sede na klop.

Žena je to storila, pa vse to poročila tudi onemu gospodu, katerega je želela, in ga povabila na večerjo. Ko ta pride, posadi ga za mizo ter nanjo prinese najboljših jedi in pijača. Ker pa je žena imela opravka v kuhinji, da pomije posodo in pospravi druge reči, reče za pečjo sedeči na videz slepi mož: Žena, posim te, hodi malo v vežo in daj mi puško, da se malo poligram in kratek čas delam. Žena ugovarja: Kaj boš z njo, saj ne vidiš. — On pa vendar le prosil: Ljuba žena, spolni mi željo! — in ona mu da «puško» in otide v vežo.

Mož je obračal puško, katera je bila nabita z svinčem, in tipal kot pravi slepec; ko pa se oni gospod, kateri ga je gledal, kaj dela, malo v stran obrne in se ozre skozi okno. sproži za pečjo sedeči mož puško in gospod se zvrne na tla.

Pri ognjišču stoječa žena sliši pok, prihiti iz veže in zakliče možu: Kaj si naredil? gospoda si ustrelil! — Mož pa odgovori: Kaj jaz morem za to, ker sem slep. — Žena premišluje, kaj bi zdaj storila, in ko to premišluje, pride neki njeni prijatelj, tega ona prosi, naj bi gospoda kam odnesel, da se ne zve, da je tu smrt storil.

Njeni prijatelj res naloži na ramena ustreljenca ter ga cijazi od hiše; ko pride do bližnje kočé, vidi, da imajo čevljarji že luč, in da še v poznej noči delajo.

Gre bliže in postavi mrtveca prav pod okno, roke mu ovije okoli omrežja, da je bilo videti, kakor bi kak ponočni fantala klical svojo ljubico. — Zjutraj začno čevljarji zopet šivati in zbijati. Mojster zapazi, da nekdo skozi okno gleda, in zareži nanj: Ti «prokleti» poteptuh! ponočni zapeljivce duš nedolžnih, poberi se od tod! — a ta se ne gane. To razžeji mojstra, ker delo jim ni šlo tako od rok, zaslonjeno je bilo skoraj vse okno; da ni mogla svetloba v hišo.

Zgrabi toraj kopito ter ga požene zkozi okno v glavo onemu zijalu, da je padol pod okno. Zdaj pa se prestraši mojster, videč kaj je naredil. Gre čez malo časa vun, ker vidi, da človek še zmirom leži pod oknom. Ko pa zapazi, da je mrtev, zgrabi ga za pete in hajdi na ramena ž njim ter ga odnese.

?) cunjar.

